

Asia: VN/13749/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Koko maan rahoituksen tasossa huomioon otettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvu arvio vuosille 2027–2030 (7 § 1 mom.)

Kyseessä on teknisluonteinen SOME-malliin perustuva päivitys.

-

2. Palvelutarpeen kasvun huomioon ottamista koskevat säästötoimenpiteet (7 § 1 mom. ja 36 § 1 mom.)

Palvelutarpeen kasvusta ehdotetaan otettavaksi rahoituksessa huomioon 60 prosenttia vuodesta 2027. Määräaikaisesta 0,2 prosenttiyksikön korotuksesta luovuttaisiin vuodesta 2028.

Esitetty muutos, jossa palvelutarpeen kasvusta huomioitaisiin rahoituksessa vain 60 % nykyisen 80 % sijaan, heikentää merkittävästi korkean palvelutarpeen alueiden asemaa. Etelä-Savossa väestö ikääntyy nopeasti ja palvelutarve kasvaa, mutta väestömäärä vähenee. Tämä yhdistelmä johtaa tilanteeseen, jossa rahoitus ei vastaa todellista tarvetta.

Esitämme, että palvelutarpeen huomiointia ei tule heikentää tai että leikkausta kompensoidaan riittävästi esimerkiksi vahvistamalla

palvelutarpeen painokertoimia.

3. Palvelutarpeen kasvun säästöjen kohdentaminen ja säästökompensaatio (3 § 1 mom.)

Palvelutarpeen kasvua koskeva säästö kohdennettaisiin kaikille hyvinvointialueille sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen määräytymistekijöiden perusteella.

Säästötoimenpiteiden vaikutuksia kompensoidaisiin nostamalla palvelutarpeen määräytymistekijän rahoitusosuutta yhdellä prosenttiyksiköllä ja vastaavasti vähentämällä asukasperusteista osuutta vuonna 2028.

-

4. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvemallin päivitykset (14 § ja lain liite)

Tarvetekijöiden ja niiden kertoimien taustalla olevissa käyttö- ja kustannustiedoissa otettaisiin huomioon uusimmat tiedot ja nykyisiin tarvetekijöihin tehtäisiin eräitä tarkistuksia, mutta ei toteutettaisi tarvetekijöitä tai tietopoimintoja koskevia merkittäviä laajennuksia. Yksityisen terveydenhuollon diagnosoitietojen huomioon ottamista rahoituksessa rajattaisiin osittain.

-

5. Palvelutarvekertoimien tietopohjan laadun turvaaminen (14 § 3 mom. ja 26 a § 2 mom.)

THL:n tehtävää tarkistaa tietopohjan laatua ja oikeutta korjata rekisteritiedoissa olevia selviä virheitä selkiytettäisiin. Valtiovarainministeriö voisi rahoituspäätöksessään ottaa huomioon rekisteritiedoissa olevia selviä virheitä, jotka vaikuttaisivat merkittävästi hyvinvointialuekohtaiseen rahoitukseen.

-

6. Saaristoisuus rahoituksen määräytymistekijänä (19 §)

Saaristolain määritelmän mukaiselle saaristoiselle hyvinvointialueelle laskettaisiin saaristoisuuskerroin, jonka perusteella määriteltäisiin hyvinvointialueille saaristoisuuden perusteella kohdennettava sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallinen rahoitus.

-

7. Siirtymätasauksien porrastuksen muuttaminen (35 § 2–5 mom.)

Siirtymätasausten porrastusta muutettaisiin sekä siirtymätasausvähennysten että -lisien osalta kymmenellä eurolla asukasta kohden lisää vuosittain vuodesta 2027 siten, että pysyvien siirtymätasausten määrä vähenee noin neljäsosalla vuoden 2030 loppuun mennessä.

-

8. Siirtymätasauksia koskeva säästötoimenpide ja sen kohdentaminen (40 §)

Siirtymätasauksista valtion rahoittamasta osuudesta siirrettäisiin hyvinvointialueiden rahoitettavaksi 53 milj. euroa vuonna 2028, 91 milj. euroa vuonna 2029 ja 82 milj. euroa vuodesta 2030. Rahoituksen vähennys kohdistettaisiin asukasta kohden yhtä suurena kaikille hyvinvointialueille, lukuunottamatta niitä siirtymätasauslisää saavia hyvinvointialueita, joilla siirtymätasaus on laskennallisen rahoituksen kehityksen huomioon ottaen tarpeen palvelujen järjestämiseksi riittävän rahoituksen turvaamiseksi.

-

9. Kommenttinne koskien saariston käsitettä (saaristolain 3 §)

-

10. Kommenttinne koskien saaristoista hyvinvointialuetta (saaristolain 9 a §) sekä siihen liittyvää valtioneuvoston asetusta

Savonlinnan seutu on sisämaan saaristoaluetta, jossa on poikkeuksellisen paljon saaria, losseja ja kausiasutusta. Saaristoisuus aiheuttaa merkittäviä

lisäkustannuksia palvelujen järjestämisessä. Kannatamme saaristoisuuden huomioimista rahoitusmallissa, mutta esitämme, että pisteytysmallia

kehitetään edelleen siten, että se tunnistaa paremmin kausiasutuksen ympärivuotisuuden ja saariston aiheuttamat todelliset kustannukset. Lisäksi

pelastustoimen rahoituksessa saaristoisuus tulee ottaa huomioon.

Savonlinnan kaupungin pinta-ala on yli puolet suurempi kuin neljän pääkaupunkiseudun kaupungin - Helsingin, Espoon, Kauniaisen ja Vantaan

- pinta-alat yhteensä. (Lähde: <https://www.maanmittauslaitos.fi/media/30342/download>, viitattu 25.2.26 klo 20.10) Tämä kuvaa Savonlinnan kaupungin palveluverkon haasteita.

Kaupunki Kokonaispinta-ala km² Maata km²

Helsinki	715,47 km ²	214,58 km ²
Espoo	528,03 km ²	312,88 km ²
Kauniainen	6,00 km ²	5,89 km ²
Vantaa	240,34 km ²	238,39 km ²
Savonlinna	3597,69 km ²	1359,69 km ²

11. Mahdolliset muut kommentit hallituksen esitysluonnoksesta

Yhdenvertaisuus ja perusoikeudet

Esityksen tulee turvata perustuslain mukaiset perusoikeudet ja palvelujen yhdenvertaisuus koko maassa. Rahoitusmallin muutosten ei tule johtaa

siihen, että palvelut heikkenevät erityisesti niillä alueilla, joilla tarve on suurin. Savonlinnan kaupunki pitää tärkeänä, että rahoitusmallin kehittämisessä

otetaan huomioon alueelliset erityispiirteet ja että uudistuksella vahvistetaan koko maan hyvinvointialueiden kestävä ja oikeudenmukaista

rahoitusta.

Savonlinnan kaupunki pitää selvänä, ettei saaristoisuuden huomioon ottaminen hyvinvointialueiden rahoituksessa saa heikentää kuntien

asemaa.

Savonlinnan kaupunki (nykyisin saaristo-osakunta) toteaa, että saaristo-olosuhteiden aiheuttamat kustannukset (arviolta ~10 milj. € vuodessa)

ylittävät reilusti nykyisen saaristolisän tason.

Kosonen Ritva
Savonlinnan kaupunki